

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1934.

Första kammaren.

Nr 32.

Lördagen den 12 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 5 och den 8 innevarande månad.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran sammansatta bevilnings- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 30—32.

Vid förnyad föredragning av första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 7, i anledning av väckt motion angående den praktiska utbildningen av maskinistelever, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av konstitutionsutskottets utlåtande nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 24 riksdagsordningen samt till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning av statsutskottets memorial nr 105, om anvisande av de i regeringsformens 63 § föreskrivna kreditivsummor, bifölls vad utskottet i detta memorial hemställt.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtande nr 106, i anledning av väckt motion angående sänkning av lönerna åt vissa statens ämbetsmän.

Om lönesänkning för vissa statens ämbetsmän.

I en inom andra kammaren av herr *K. Kilbom* m. fl. väckt motion, nr 82, hade hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till regeringen anhålla, att regeringen måtte snarast för riksdagen framlägga förslag till sänkning av lönerna — maximum 40 procent — för de statens ämbetsmän, vilka åtnjöte en lön av över 8,000 kronor per år, dock så, att sänkningen successivt minskade från de högst avlönade och nedåt, så att löneskalan vid åttatusenkronorsgränsen ställdes i proportion med nuvarande löneskillnader för dem, som hade under 8,000 kronor.

Utskottet hade i det nu föredragna utlåtandet av angivna orsaker hemställt, att herr Kilboms m. fl. ifrågavarande motion, II: 82, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr **Nerman**: Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till motionen.

Herr **Olsson, Oscar**: Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till statsutskottets hemställan.

Första kammarens protokoll 1934. Nr 32.

Om lönesänkning för vissa statens ämbetsmän. (Forts.)

Det är kanske skäl att fästa kammarens uppmärksamhet på att den av Kilbomskommunisterna väckta motionen innebär ett förslag till sänkning av lönerna — maximum 40 procent — för de statstjänstemän, vilka åtnjuta en lön av över 8,000 kronor per år. Utskottet har inte funnit sig kunna tillstyrka bifall till en motion av denna art. Det finnes visserligen åtskilliga i utskottet, som dela motionärernas åsikt, att de högsta inkomstagarna här i landet komma undan alldeles för billigt, när det gäller avhjälpandet av den stora nöd, som härskar i de breda folklagren. Det är en sak. En annan sak är att vidtaga filantropiska kvacksalveriåtgärder utan några egentliga verkningar. Vi, som ha delat motionärernas synpunkter i nämnda hänseende och alltså anse, att de högre inkomstagarna här i Sverige borde få hjälpa till i större utsträckning, än för närvarande, kunna dock inte gå med på den egendomliga klasslagstiftning, som här har föreslagits av kommunisterna, en klasslagstiftning, som skulle innebära, att alla stora inkomstagare, som inte hade sin lön av staten, skulle gå alldeles fria i detta hänseende, under det att de högre inkomstagarna i statstjänst ensamma skulle få bära denna börda, vilken rätteligen borde påvila alla högre inkomstagare.

Det är ju tämligen naturligt, att en dylik åtgärd, vidtagen mot den lilla grupp, som denna motion äsyftar, i sak skulle betyda ganska litet. Enligt den materialistiska historieuppfattningen, som herr Nerman ansluter sig till, skulle resultatet med naturnödvändighet bli, att staten skulle förlora i konkurrensen om den bäst kvalificerade arbetskraften i och med att statstjänarna på det sättet komme i en särskilt ogynnsam ställning. Konsekvensen av ett bifall till denna motion skulle ju också lätteligen kunna bli — från annat håll har ju anspråk framställts i fråga om den konsekvensen — att de bättre avlönade överhuvud skulle hjälpa till, när det gäller att lindra svårigheterna för de sämst avlönade. Som bekant har anspråk framställts, att industriarbetarna, som ha det så mycket bättre ställt än lantarbetarna, skulle vara skyldiga att gå med på en reglering, så att deras standard skulle sänkas för att lantarbetarnas därigenom skulle höjas. Nu är det visserligen sant, att den kommunistiska motionen försiktigtvis håller sig på ett annat plan och endast berör statstjänare med över 8,000 kronors inkomst, men det är ju ganska naturligt, att i och med att principen genomfördes däruppe, skulle det också bli talesmän för principens genomförande därnere.

Följaktligen, herr talman, då denna motion — om den nu är allvarligt menad, vilket man kanske är skyldig att antaga, eftersom den är framlagd — skulle få sådana verkningar, ber jag på de grunder jag här anfört att få yrka bifall till utskottets avslagsyrkande.

Efter härmed slutad överläggning gjordes enligt därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i det under behandling varande utlåtandet hemställt samt vidare på bifall till den i ämnet väckta motionen; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Ang. anställningsformen för befattningshavare i chefsställning.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtande nr 107, i anledning av väckt motion angående avskaffande av den ordinarie anställningsformen för ämbetsmän och tjänstemän i chefsställning.

I en inom andra kammaren av herr *K. Kilbom* m. fl. väckt motion, nr 495, hade hemställts, att riksdagen måtte hos regeringen hemställa om utredning och förslag till 1935 års riksdag om avskaffande av den ordinarie anställningsformen för ämbetsmän och tjänstemän i chefsställning.

Ang. anställningsformen för befattningshavare i chefsställning. (Forts.)

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet på anförda skäl hemställt, att herr Kilboms m. fl. ifrågavarande motion, II: 495, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr Nerman: Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till motionen.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i avseende på det nu förevarande utlåtandet annat yrkande ej förekommit, än att kammaren skulle bifalla den i ämnet väckta motionen.

Därefter gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan samt vidare enligt berörda yrkande; och förklarades den förra propositionen, vilken förnyades, vara med övervägande ja besvarad.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden och memorial:

nr 108, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån för anordnande av vissa erkända alkoholistanstalter;

nr 109, i anledning av kamrarnas återremiss av punkt 8 i statsutskottets utlåtande nr 10 angående anslag till laboratorieutrustning vid navigationsskolan i Malmö; samt

nr 110, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till bestridande av kostnader för viss låneverksamhet.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av sammansatta stats-, bevillnings- och bankoutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union avsluten överenskommelse angående beställningar och krediter m. m., jämte i ämnet väckta motioner, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av bankoutskottets utlåtande nr 41, i anledning av väckta motioner om rätt till inträde i statens pensionsanstalt för ordinarie befattningshavare vid Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo och företogs punktvís till avgörande bankoutskottets utlåtande nr 42, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer.

Punkterna 1—24.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 25.

I motion II: 38 hade herr *Fast* m. fl. hemställt, att riksdagen måtte bevilja f. d. sergeanten i Jönköpings regemente Gunnar Ferdinand Lundquist under hans återstående livstid å allmänna indragningsstaten ett årligt understöd av 500 kronor att utgå från och med den 1 juli 1934 eller att om detta icke bi-

*Om understöd
åt f. sergean-
ten G. F.
Lundquist.*

Om understöd åt f. sergeanten G. F. Lundquist. (Forts.)
fölles Lundquist måtte tillerkännas ett engångsbelopp svarande mot den avskedsersättning, som enligt kungl. brev den 26 september 1925 skulle utgå till furir.

Utskottet hade i den nu ifrågavarande punkten på återropade grunder hemställt, att förevarande motion II: 38 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Herr Heüman: Herr talman! I det ärende, som innefattas i denna punkt, har herr Fast m. fl. i andra kammaren väckt en motion, däri de hemställa, att riksdagen ville alternativt bevilja visst understöd till f. d. sergeanten i Jönköpings regemente Gunnar Ferdinand Lundquist. Utskottet har yrkat avslag på den i motionen gjorda framställningen.

Det är synnerligen olyckliga omständigheter, som bringat Lundquist i den situation, vari han för närvarande befinner sig, nämligen i ekonomisk misär. Hade den i tjänsten ådragna sjukdomen inträffat ett halvt år senare, skulle Lundquist kunnat erhålla den avskedsersättning, som tillkommit andra, med honom jämställda furirer, för att inte tala om att Lundquist, därest beföringsmöjligheterna vid Jönköpings regemente varit lika gynnsamma som vid en del andra regementen, skulle kunnat varit befordrad till sergeant på stat, i st. f. i regementet, då sjukdomen drabbade honom. Det kan synas som en ödets ironi, att samtidigt med att Lundquist vistades på sanatorium för den sjukdom, som drabbade honom — lungtuberkulos — vårdades där en underofficer från ett annat regemente, vilken på grund av de vid detta regemente gynnsammare beföringsmöjligheterna hunnit få beställning som sergeant på stat och därför åtnjöt lön samt eventuellt, därest han bleve fältoduglig, skulle komma i åtnjutande av stadgade pensionsförmåner. Denne sergeant hade 2 1/2 års kortare tjänstgöringstid än Lundquist, som kommit i en helt annan och olyckligare situation på grund av de mindre gynnsamma beföringsmöjligheterna vid I. 12.

Lundquist har offrat 13 1/2 av sina bästa år i ett intresserat och synnerligen gagnande arbete vid regementet. Att Lundquist utfört sitt arbete inom regementet på ett intresserat sätt är jag personligen i tillfälle att kunna intyga, då jag tjänstgjorde som furirkamrat med Lundquist under tre månaders krigstjänstgöring år 1915. Att Lundquist varit intresserad av sitt arbete i regementet framgår också därav, att han utgick med högsta betygssiffran av 99 elever i den underofficersskola han genomgick.

Det skulle bereda Lundquist stor glädje och vara honom till synnerligen stor hjälp, om första kammaren vid behandlingen av detta ärende nu ville intaga samma ståndpunkt som andra kammaren intog vid det tillfälle, då frågan förra gången var före i riksdagen, nämligen att bevilja Lundquist ett visst årligt understöd.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till motionen enligt det förra alternativet, som lyder, »att riksdagen måtte bevilja f. d. sergeanten i Jönköpings regemente Gunnar Ferdinand Lundquist under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten ett årligt understöd av 500 kronor att utgå från och med den 1 juli 1934». Det skulle, som sagt, vara till stor glädje för Lundquist, därest kammaren vid behandlingen av detta ärende inte endast låte förståndet, utan även hjärtat tala.

Herr Åkerberg: Herr talman! Jag har inte många ord att säga. Det är ju konstaterat, att Lundquist drabbats av sjukdomen under militärtjänstgöring, men han har på grund av detta också tillerkänts livränta av riksförsäk-

Om understöd åt f. sergeanten G. F. Lundquist. (Forts.)

ringsanstalten. Dessutom har han, efter en undersökning, som gjorts, och sedan denna motion väcktes, av riks försäkringsanstalten den 3 mars i år tillerkänts ny livränta. Vid sådant förhållande och då riksdagen förut har avslagit likartade motioner rörande samme person, har utskottet inte ansett, att det finnes någon anledning att frånga den ståndpunkt utskottet tidigare inlagt.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Heüman: Det är sant, som utskottets ordförande säger, att Lundquist tillerkänts en viss livränta, men då denna livränta utgår med så föga betydande belopp, att han därav ej kan ha synnerligen stort gagn, vill jag vidhålla mitt yrkade. Jag anser, att om kammaren fattade ett beslut i enlighet med motionen, skulle Lundquist därigenom få större möjlighet att draga sig fram.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att därunder yrkats dels att vad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt skulle bifallas, dels ock, av herr *Heüman*, att riksdagen skulle bevilja f. d. sergeanten i Jönköpings regemente Gunnar Ferdinand Lundquist under hans återstående livstid å allmänna indragningsstaten ett årligt understöd av 500 kronor att utgå från och med den 1 juli 1934.

Sedermera gjordes propositioner i enlighet med dessa båda yrkanden; och förklarades propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med övervägande ja besvarad.

Punkterna 26 och 27.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 28.

I motion II: 258 hade herr *Lindberg* i Umeå hemställt, att riksdagen måtte förklara förre hovslagarefuriren i kungl. Norrlands dragonregemente Karl Erik Friberg berättigad att komma i åtnjutande av ersättning från riks försäkringsanstalten för under militärtjänsten ådragen sjukdom med belopp, som skulle utgå enligt vanliga grunder.

Utskottet hade i den nu förevarande punkten av angivna orsaker hemställt, att riksdagen, i anledning av motionen II: 258, måtte medgiva, att till Karl Erik Friberg finge från och med den 1 januari 1934 från allmänna indragningsstaten utbetalas det understöd, som skulle hava tillkommit honom, därest förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, varit å honom tillämplig; dock utan rätt för Friberg att å sagda understöd åtnjuta dyrtidstillägg.

Reservation hade avgivits av herrar *Lindgren*, *Stendahl*, *Johansson* i Frigeråker, *Silfverstolpe*, *Leffler* och *Westerdahl* samt friherre *De Geer*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava den lydelse, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa, att förevarande motion II: 258 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Herr Stendahl: Herr talman! Utskottet hemställer här, att riksdagen för sin del måtte besluta, att Karl Erik Friberg, som under åren 1925—1930 tjänstgjort vid Norrlands dragonregemente, må berättigas från allmänna indragningsstaten erhålla det understöd, som skulle ha tillkommit honom, därest

*Om ersättning
åt f. hovslaga-
refuriren
K. E. Friberg.*

Om ersättning åt f. hovslagarefuriren K. E. Friberg. (Forts.)
förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, varit å honom tillämplig.

Det är riktigt, att Friberg under sin tjänstgöringstid ett par kortare perioder vårdats för bronchit och vissa mindre, tillfälliga sjukdomar, men att han, när han lämnade tjänsten, skulle ha haft tuberkulos av något slag, torde utan tvekan kunna sägas icke vara konstaterat. Det påstås inte heller, men vad som ifrågasättes är, att det inte är omöjligt, att den sjukdom, vilken han nu lider av, till en viss grad skulle kunna föras tillbaka till och åtminstone delvis ha orsakats av vad som hände under hans tjänstgöringstid vid regementet. För att konstatera detta har mannen gått till riks försäkringsanstalten, som är första instans för prövning av dessa saker. Riks försäkringsanstalten har frågat sin specialist, doktor Gullbring. Doktor Gullbring säger alldeles bestämt ifrån, att detta påstående är en konstruktion, och han avstyrker lika bestämt, att Friberg skulle komma i åtnjutande av den ersättning, som här be-
gäres.

Över riks försäkringsanstaltens beslut har Friberg klagat hos försäkringsrådet, och försäkringsrådet har hört sin specialist, den icke endast i Sverige utan i Europa, för att inte säga i hela världen bekante doktor Jacobæus, vilken alldeles särskilt specialiserat sig på lungsjukdomar. Han instämmer med Gullbring och avstyrker alldeles bestämt ett beviljande av Fribergs ansökan. Sedan har Friberg gått till Kungl. Maj:t, men det är alldeles givet, att Kungl. Maj:t inte kan upphäva försäkringsrådets beslut, ty försäkringsrådets beslut får inte överklagas.

För den fribergska teorien talar emellertid ett utlåtande, som han fått av en regementsläkare Wilton. Denne yttrar, att han inte vill ta på sitt ansvar att säga, att inte den fribergska teorien möjligtvis kunde ha något bakom sig, och därför tillstyrker han ansökningen, men han är inte så att säga sakkunnig eller laga instans i detta fall. Laga instans är riks försäkringsanstalten, och högsta instans är försäkringsrådet, och bägge dessa parter eller »domstolar», om jag så får uttrycka mig, ha enhälligt kommit till avstyrkande beslut.

Nu förefaller det reservanternas, som om det vore synnerligen olämpligt, om riksdagen, sedan riksdagen åt vissa institutioner överlätit rätten, ansvaret och skyldigheten att pröva dylika fall och alldeles bestämt sagt ifrån, att de beslut, som fattas av den högsta av dessa två instanser, inte få överklagas, då skulle upphäva sig till ett slags extra och högsta domstol över dessa av riksdagen instiftade domstolar, som ha att sakligt pröva fallen. Det är väl ingen i riksdagen som vill påstå, att riksdagen är kompetent att pröva ett sådant här fall sakligt.

Sedan har anförts som ytterligare skäl för att man här skulle vara hygglig eller, rent ut sagt, låta nåd gå före rätt, att man kunnat påvisa, jag tror tvenne fall, som man vill göra analoga med det förevarande. Jag tror, att konklusionen är felaktig, ty de bägge åsyftade fallen blevo prövade efter 1909 års bestämmelser, vilka riksdagens båda kamrar enhälligt funnit olämpliga och otillfredsställande. Därför infördes 1927 de nu gällande bestämmelserna, och om man utgår från dessa bestämmelser och den praxis, som sedan tillämpats, har någon avvikelse, såvitt vi kunnat konstatera i bankoutskottet, icke förekommit.

På grund av vad jag anför, herr talman, tillåter jag mig yrka bifall till reservationen.

Herr Åkerberg: Den redogörelse, som herr Stendahl lämnade, är i stort sett korrekt. Jag vill bara erinra om att ett par medicinska experter ha uttalat

Om ersättning åt f. hovslagarefuriren K. E. Friberg. (Forts.)

sig emot Fribergs ansökning. Men det finnes i alla fall en läkare, som har uttalat sig till hans förmån, och det är regementsläkaren Å. Wilton, som själv har vårdat Friberg och som kanske har de största förutsättningarna att kunna bedöma hans fall. De andra experterna, som ha uttalat sig beträffande detta fall, måste givetvis döma från ofta rent teoretiska grunder. Den militärläkare, som själv tagit befattning med mannen i fråga, när han var sjuk, måste förut-sättas ha de praktiskt sett största förutsättningarna att komma till ett riktigt resultat. Jag jävar icke alls vare sig Jacobæus eller Gullbring, men jag anser, att riksdagen ej kan underlåta att taga intryck av vad militärläkaren säger. Han yttrar: »Som framgår av ovanstående diskussion förefinnes under alla förhållanden sannolikhet för att Fribergs militärtjänstgöring varit en bidragande orsak till hans nuvarande sjukdom.» Jag tycker, att herr Stendahl är litet för känslig, när han menar, att därför att försäkringsrådet fällt sin dom, som icke får överklagas, riksdagen skulle vara förhindrad att bevilja mannen pension. Så långt i formell stränghet har man ju ingen anledning att gå. Försäkringsrådet har fällt sin dom. Det har gjort det på grundvalen av de expertutlåtanden, som föreligga, men det utesluter icke, att riksdagen av billighets-hänsyn, av mänskliga hänsyn kan bevilja mannen ett understöd i alla fall. Det innebär ju icke något underkännande av det domslut, som försäkrings-rådet kommit till. När det finns en läkare, som anser, att det ej är uteslutet, att mannen fått sin sjukdom eller åtminstone att den kunnat förvärras genom militärtjänstgöringen, föreligger därmed ett skäl för riksdagen att ur rent mänsklig synpunkt bevilja honom ett understöd och icke avvisa en så pass bil-lig framställning, som det här är fråga om.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen jämlikt de yrkanden, som därunder framkommit, gjorde propositioner, först på bifall till vad utskottet i den under behandling varande punkten hemställt samt vidare på godkännande av den vid punkten avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hem-ställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Stendahl* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter gi-ven varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad bankoutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 42 punk-ten 28, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes den vid punkten avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes till en början omröstning på det sätt, att efter sär-skilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositio-nen, reste sig från sina platser.

Då herr talmannen fann tvekan kunna råda angående omröstningens resul-tat, verkställdes härefter votering medelst namnupprop; och befunns vid om-röstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 52;

Nej — 44.

Om pension
åt f. d. under-
ståthållaren
V. A. Tamm.

Punkten 29.

I en den 9 mars 1934 dagtecknad proposition, nr 245, hade Kungl. Maj:t under punkten 16 föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. underståthållaren Vilhelm Adolf Tamm finge från och med den 1 juni 1934 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 4,008 kronor.

I samband härmed hade utskottet till behandling förehåft tre i anledning av propositionen avgivna motioner II: 576, II: 583 och II: 590.

I motionen II: 576 hade herr *Lindman* hemställt, att riksdagen måtte medgiva, att f. d. underståthållaren Vilhelm Adolf Tamm finge från och med den 1 juni 1934 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 6,000 kronor.

I motionen II: 583 hade herr *Andersson* i Stockholm m. fl. hemställt, att riksdagen måtte besluta avslå förslaget om pension åt f. d. underståthållaren Tamm.

I motionen II: 590 hade herr *Olsson* i Mora m. fl. yrkat, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 245, punkt 16:o.

Utskottet hade i den nu föredragna punkten på anförda skäl hemställt, att riksdagen, med bifall till motionerna II: 583 och II: 590, måtte avslå såväl Kungl. Maj:ts förevarande framställning som motionen II: 576.

Enligt en vid punkten avgiven reservation hade herrar *Akerberg*, *Lindgren*, *Stendahl*, *Silfverstolpe*, *Leffler* och *Laurén* ansett, att utskottets yttrande bort hava den lydelse, som i reservationen angivits, och avslutas med en hemställan, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning och med avslag å motionerna II: 576, II: 583 och II: 590, den förstnämnda motionen i vad den skilde sig från Kungl. Maj:ts förslag, måtte medgiva, att f. d. underståthållaren Vilhelm Adolf Tamm finge från och med den 1 juni 1934 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 4,008 kronor.

Herr Stendahl: Herr talman! Det är ju inte precis roligt att uppträda i denna fråga, men rätt skall vara rätt, och en viss grad av mänsklighet förefaller det, att vi skulle kunna kosta på oss allesammans.

Fallet är ju tämligen allmänt känt. Det är ostridigt, att förre underståthållaren Tamm såsom allmänt ombud i Allmänna sparbanken hade underlåtit att göra sin skyldighet och i högsta domstolen dömdes för två sådana förseelser till att böta 600 kronor i vardera fallet. Att underståthållaren således begått förseelserna, är ostridigt, men påföljden förefaller mig böra stå i rimligt förhållande till förseelsen. När det konstaterats, att underståthållaren nog tämligen säkert hade underlåtit att göra sin övervakande skyldighet i Allmänna sparbanken, ingrep dåvarande regeringen — det var för resten regeringen Lindman — och ingrep på ett sådant sätt, att Tamm ansåg sig nödsakad att avgå från sin tjänst. Nu erkännes det också från reservanternas sida vara ostridigt, att i och med att så skedde, hade Tamm ingen laglig rätt till pension. Men det bör påpekas, att om Tamm icke varit förtroendeman utan en vanlig tjänsteman med fullmakt, så hade han icke, för den förseelse han begått, blivit dömd till avsättning, och hade således icke endast icke behövt gå ifrån sin tjänst utan också haft sin pension ograverad vid uppnådd pensionsålder. Det förefaller således reservanterna, som om det icke står i rimligt förhållande till förseelsen, att därför att Tamm visat sig vara en så dugande man i statens tjänst, att han beklätts med en förtroendepost, han skall straffas för en förseelse utanför tjänsten på ett sätt, som icke brukat tillämpas gent emot statens

Om pension åt f. d. underståthållare V. A. Tamm. (Forts.)

anställda. Hade bestämmelserna i den kungl. proposition, som nu föreligger till behandling i bankoutskottet beträffande pensionslagen, gällt vid det tillfälle, då Tamms fråga var aktuell, hade fallet blivit följande. Tamm hade sagt: »Ja, jag skall gå, men då vill jag ha pension. Och hade han vägrat, hade han fått avsked, men då hade regeringen varit skyldig att ge honom pension enligt den proposition, som föreligger till behandling och, såvitt jag vet, åtminstone på denna punkt har tillstyrkts av bankoutskottet. Då hade regeringen varit tvungen att ge honom pension, och med den tjänstgöring, han hade, skulle pensionen enligt den kungl. propositionen ha satts till 1,000 kronor under pensionsunderlaget. Pensionsunderlaget för underståthållaren är 6,000 kronor, och därtill kommer tillägg på 1,332 kronor. Tamm skulle fått en pension och icke kunnat berövas densamma. Man må ha använt vilka medel som helst, så skulle han visserligen kunnat få gå från sin tjänst men icke berövas en pension på 6,332 kronor. I sin motion har amiral Lindman i andra kammaren föreslagit en pension av 6,000 kronor. Det förefaller, som om det beloppet mot den av mig angivna bakgrunden icke vore så alldeles illa avvägt, men då jag mycket väl vet, att det är alldeles utsiktslöst att för närvarande i riksdagen få igenom en högre pension än den, som av Kungl. Maj:t föreslagits, nämligen 4,008 kronor, skall jag, herr talman, inskränka mig till att yrka bifall till den kungl. propositionen.

Herr Berling: Såväl utskottsmajoriteten som reservanterna ha fastslagit, att Tamm ej äger någon laglig rätt till pension. Utskottet ha ju också inskränkt sig till att hänvisa därtill samt åberopat de omständigheter, som föranledde Tamms avskedstagande från tjänsten.

Det synes mig vara ganska olämpligt att nu närmare sysselsätta sig med de bekanta händelserna för fem år tillbaka, vilka vi så väl känna till allesammans. Jag skall endast, med anledning av en passus i herr Stendahls yttrande, säga några ord. Herr Stendahl påpekade, att om det förslag till nytt pensionsreglemente, som ligger under bankoutskottets behandling och ännu icke är slutbehandlat, hade varit antaget av riksdagen, skulle Tamm utan vidare varit berättigad till pension enligt vissa grunder. Det kan vara alldeles rätt, men, herr Stendahl, är det icke så, att det är flera än Tamm, som skulle kunna åberopa sig på dessa nya bestämmelser, personer, som tidigare icke ha kunnat få någon pension alls? Och är det icke en smula oförsiktigt att här i kammaren locka fram framställningar från personer, som skulle kunna åberopa det nya pensionsreglementet, varigenom detta skulle komma att få retroaktiv verkan?

Herr talman! Jag skall icke vidare gå in på den föreliggande frågan. Samtliga kammarens ledamöter ha säkerligen tagit ståndpunkt till densamma och känna synnerligen väl till alla omständigheter kring fallet Tamm. Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Åkerberg: Som herr Stendahl redan erinrat, blev Tamm av dåvarande statsministern amiral Lindman tvingad att lämna sin befattning under trycket av den opinion, som framträtt efter bankkraschen. Att opinionen var upprörd då, var ju naturligt, men nu är det fem år sedan den tiden, och riksdagen har skyldighet att pröva ett sådant ärende utan att taga hänsyn till de lidelser, de stämningar, som då gjorde sig gällande. När statsminister Lindman nödgade Tamm att avgå, förutsatte han, att Tamm på grund av det han hade gjort sig skyldig till skulle dömas till ett kriminellt straff. Såsom det redan erinrats, stannade det hela vid några hundra kronors böter. Det är klart, att om regeringen då hade vetat, hur domstolens utslag skulle

Om pension åt f. d. underståthållare V. A. Tamm. (Forts.)
bli, hade den icke ingripit på det sätt, som den gjorde. Nu kan man underkänna domstolens utslag, och det gör man ju så gärna, när domstolens utslag går emot en själv. Men vad riksdagen beträffar, har den väl knappt något annat att göra än ställa sig på den ståndpunkt, högsta domstolen kommit till. Vi ha faktiskt ingenting annat att stödja oss på i den fråga, som vi här ha att bedöma. Rättssäkerheten har ju också en formell sida. Fasthållandet vid den formella rätten är grunden och kärnan för hela rättsväsendet, för rättssäkerheten i landet. Om vi underkänna vitt och brett domstolarnas utslag och säga, att de äro partiska och icke ha någon giltighet, ja, då komma vi ut i den rena anarkien. Vad särskilt första kammaren beträffar, bör den känna det angeläget att utan påverkan av stämningsmakerier av olika slag sakligt pröva ett fall som det här förevarande.

Vad nu herr Berlings anförande beträffar, påpekade han med anledning av det som herr Stendahl hade sagt rörande det i bankoutskottet föreliggande regeringsförslaget till ny pensionslag, att många andra än Tamm skulle i det gångna ha kunnat åberopa sig på denna lag och dess nya bestämmelser, men att det skulle vara ett farligt prejudikat, om riksdagen skulle tillämpa denna lag, innan den blir antagen. Ja, men här är det samma riksdag, som har att pröva båda frågorna, å ena sidan pensionslagen, vari vi antaga en bestämmelse — den har redan enhälligt blivit tillstyrkt av bankoutskottet — enligt vilken den tjänsteman, som det är fråga om, skulle ha tillerkänts en viss pension, och å andra sidan förslaget om en pension åt denne man. Och om icke riksdagen vid prövningen av båda dessa saker anlägger samma synpunkter, anser jag, att riksdagen själv har gjort sig skyldig till partiskhet. Jag anser, att riksdagen i detta fall bör ställa sig på den formella grund, som ger riksdagen rätt att bevilja den pension, som regeringen här föreslagit och som jag själv för egen del finner vara väl avvägd.

Jag ber att få yrka bifall till reservationen.

Herr statsrådet **Wigforss**: Herr talman! Jag har icke hört vad som från utskottsmajoritetens sida i kammaren blivit anført, men jag kan mycket väl förstå de betänkligheter, som yppats gentemot att i detta fall bevilja en pension. De betänkligheterna ha naturligtvis ej saknats, innan regeringen framlade propositionen, men, som det överhuvud taget är i sådana fall, man måste väga det ena mot det andra, och att betänkligheter finnas är ju icke detsamma som att de måste väga över. Det finnes, såsom utskottets ordförande anförde, ganska starka skäl för att icke betrakta en pension såsom något slags premium eller någon gåva, som arbetsgivaren, i detta fall staten, beviljar, beroende på tjänstemannens välförhållande. Det finnes ganska starka skäl för den uppfattningen, att pensionen är någonting, som tjänstemannen förvärvar genom sina insatser i statens tjänst, och att den därför icke bör gå förlorad, även om på ett eller annat stadium av denna tjänst det kan uppvisas sådana fel från tjänstemannens sida, att han ej längre kan fortsätta i sin tjänst. Jag tror, att det är skäl att överväga, om icke vad en tjänsteman har utträttat kan berättiga honom till att i viss utsträckning få detta erkännande för sin tidigare verksamhet. När nu därtill kommer, att det lämnande av tjänsten, som det här är fråga om, icke hade behövt förekomma, om domstolens utslag hade förelegat, förefaller det mig, som om de starkare skälen, trots de betänkligheter, man kan anföra, talade för att man i detta fall skulle bevilja pension.

Det är klart, att känslorna på många håll ha kommit i rörelse. Det är många människor, som fått lida för vad som då skedde, somliga kanske hårdare än man kan anse vara riktigt, men jag tror icke, att det är klokt att vid

Om pension åt f. d. underståthållare V. A. Tamm. (Forts.)

avgörandet av denna fråga låta sådana känslor fälla utslaget. Det är nyttigare, att man följer det kalla överbägandet och ser till, att man icke genom avslag här skapar ett prejudikat, som skall göra det omöjligt att i fortsättningen tillämpa billighetsprincipen, när det kan finnas önskvärt. Jag tror därför, att kammaren gjorde rätt, om den i detta fall följde Kungl. Maj:ts proposition och bifölle reservationen.

Efter härmed slutad överläggning gjorde herr talmannen enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till vad utskottet i den nu förevarande punkten hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid punkten avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig anse denna proposition vara med överbägande ja besvarad.

Herr *Stendahl* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad bankoutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 42 punkten 29, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid punkten avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes omröstningen på det sätt, att efter särskilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositionen, reste sig från sina platser; och befanns därvid, att flertalet röstade för nej-propositionen.

Punkterna 30 och 31.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 32.

I propositionen nr 245 hade Kungl. Maj:t under punkten 18 föreslagit riksdagen medgiva, att förra städerskan hos statskontoret Emma Mathilda Pettersson finge, räknat från och med den 1 december 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 540 kronor, varvid skulle iakttagas den henne genom Kungl. Maj:ts beslut den 19 januari 1934 ålagda återbetalningsskyldigheten.

Utskottet hade i den nu ifrågavarande punkten på återopade grunder hemställt, att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Reservation hade anförts av herrar *Lindgren*, *Stendahl*, *Silfverstolpe* och *Leffler*, vilka av angivna orsaker hemställt, att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke måtte vinna riksdagens bifall.

Herr *Lindgren*: Herr talman! Vid denna punkt ha jag och tre andra utskottsledamöter fogat en reservation.

Vi ha nämligen inte kunnat ansluta oss till utskottsmajoritetens förslag om statspension åt en person, som endast under 6 år haft anställning såsom stä-

*Om pension
åt f. städerskan
Emma Mathilda
Pettersson.*

Om pension åt f. städerskan Emma Mathilda Pettersson. (Forts.)
derska, och detta efter det vederbörande fyllt 62 år. Visserligen har städerskan Pettersson under omkring 11½ år tidigare utfört städningsarbete i nedre justitierevisionens och i statskontorets lokaler men endast såsom biträde åt personer, vilka enligt avtal med ämbetsverken haft att ombesörja städningen därstädes. Det kan väl knappast vara riktigt och måste leda till märkliga konsekvenser, om riksdagen skulle bevilja pension åt en person, som varit biträde åt andra, som haft att ansvara för städningen. Då städerskan Pettersson, såsom jag förut sagt, under endast 6 år och efter fyllda 62 år fullgjort städningen i statskontorets lokaler, kan jag icke finna någon anledning att bevilja statspension.

Jag ber alltså att få yrka avslag på utskottets hemställan i den föredragna punkten och bifall till reservationen.

Herr Åkerberg: Det är klart, att man kan medge, att det är en ren om-dömessak, huruvida man i detta fall skall bevilja pension eller inte. Men när herr Lindgren frammanar de farliga konsekvenserna av ett bifall till propositionen, tar han inte hänsyn till att motsvarande pensioner ha beviljats flera gånger förut. Det har beviljats massor av sådana pensioner. I ett fall har det t. ex. förekommit, att staten har övertagit en skrädderiverkstad, som förut hade utfört entreprenadarbeten åt staten. När sedan arbetarna blevo gamla, hava de av riksdagen beviljats pensioner, och i deras tjänstetid har då också inräknats den tid, de arbetat i den enskilda fabriken, fastän detta skett på entreprenad åt staten.

I detta fall har ifrågavarande städerska, såsom herr Lindgren redan har meddelat, under 6 år haft städningen som eget företag; men 11½ år tidigare — inte 10½ år, som herr Lindgren sade — har hon utfört arbete hos en entreprenör, som haft städningen. Men hon har dock hela denna tid, hela 17½ år, arbetat i statens tjänst, utfört ett arbete för staten. Därunder har hon haft en ganska långvarig arbetstid. Det har inte varit någon timme om dagen utan 6 timmar om dagen, som hon har arbetat i denna tjänst. Hon har alltså haft nästan hel tjänstgöring under denna tid.

Även i detta fall kastar det nya pensionsreglemente, som Kungl. Maj:t har förelagt riksdagen och som föreligger så gott som färdigt i bankoutskottet, sin skugga framför sig. Om detta reglemente hade tillämpats, skulle med all säkerhet städerskan Pettersson ha fått sin pension utan riksdagsbehandling.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till utskottets framställning.

Herr Lindgren: Jag kan icke finna, att det exempel, som bankoutskottets ärade ordförande här har framdragit, i något hänseende är tillämpligt på detta fall. Då staten övertog vissa skrädderiverkstäder och därmed också deras arbetare, var det för det första så, att arbetarna där hade haft full selsättning. Här är det ju däremot fråga om en bisyssla. För det andra hade väl skrädderiarbetarna tjänstgjort längre tid hos staten. Jag ber att ännu en gång få erinra om att nu ifrågavarande person fick sin statsanställning efter fyllda 62 år.

Då vidare bankoutskottets ärade ordförande hänvisade till det förslag till pensionsreglemente, som är under arbete i utskottet, ber jag att få erinra om att där är den föreslagna pensionsåldern vida lägre än den, vartill städerskan Pettersson hade kommit, då hon inträdde i statstjänst.

Jag vidhåller, herr talman, mitt yrkande.

Herr Åkerberg: Herr talman! Jag har inte mycket att tillägga. Herr Lindgren erinrade om att de skrädderiarbetare jag nyss talade om kanske hade

Om pension åt f. städerskan Emma Mathilda Pettersson. (Forts.)
tjänstgjort en betydligt längre tid än de 17½ år, som städerskan Emma Mathilda Pettersson varit anställd. Det anser jag inte uteslutet — jag har inte siffrorna i huvudet — men jag vill framhålla, att det också är skillnad på pensionernas storlek. Jag vet inte, hur stora pensioner de nämnda arbetarna fått, men jag antar, att de överstego 1,000 kronor. Här föreslås en pension av 540 kronor.

Någon bisyssla i egentlig mening kan man inte kalla det, när en person ändå arbetar sex timmar om dagen.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr talmannen i enlighet med föreliggande yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i den under behandling varande punkten hemställt samt vidare på godkännande av den vid punkten avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, efter att hava upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Lindgren* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter givna varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad bankoutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 42 punkten 32, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes den vid punkten avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo upplästs, verkställdes omröstningen på det sätt, att efter särskilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositionen, reste sig från sina platser; och befanns därvid, att flertalet röstade för ja-propositionen.

Punkterna 33—37.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 38.

Kungl. Maj:t hade under punkten 22 av propositionen nr 245 föreslagit riksdagen medgiva, att förra städerskan hos skolöverstyrelsen Carolina Johansson, född Petersdotter, finge, räknat från och med den 1 januari 1934, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 372 kronor.

*Om pension
åt f. städerskan
Carolina
Johansson.*

Utskottet hade i den nu föredragna punkten hemställt, att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Reservation hade avgivits av herrar *Lindgren*, *Stendahl*, *Silfverstolpe* och *Leffler*, vilka på anförda skäl hemställt, att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke måtte vinna riksdagens bifall.

Herr *Lindgren*: Herr talman! Även vid denna punkt har jag jämte tre andra ledamöter av utskottet avgivit en reservation. Städerskan Carolina Johansson har endast under 7½ år varit anställd som städerska hos skolöverstyrelsen, och denna anställning började sedan hon fyllt 68 år. Hon innehade den alltså mellan 68 och 75½ års ålder. Städerskan Johansson har vis-

Om pension åt f. städerskan Carolina Johansson. (Forts.)

serligen tidigare under 12 år varit anställd och avlönad av en dotter, som haft att ombesörja städningen hos dels folkskolöverstyrelsen och dels skolöverstyrelsen. Jag förstår visserligen, att det efter den utgång, som voteringen fick under punkt 32, inte tjänar mycket till att framställa ett yrkande, men jag vill erinra om att det inte kan vara riktigt att bevilja pensioner åt personer, som inträtt i statstjänst vid 68 års ålder, alltså vid en betydligt högre ålder än den, vid vilken både män och kvinnor i statstjänst uppnått pensionsålder.

Jag ber, herr talman, att få yrka avslag på utskottets hemställan och bifall till den vid punkten fogade reservationen.

Herr Åkerberg: Detta ärende är fullständigt analogt med det, som förelåg i punkt 32.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Stendahl: Herr talman! Så riktigt analogt med det föregående ärendet är ändå inte detta, ty den nu ifrågavarande städerskan har varit anställd hos en entreprenör, som var hennes dotter, och så var inte förhållandet i det förra fallet.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen jämlikt därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i den nu ifrågavarande punkten hemställt samt vidare på godkännande av den vid punkten avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig anse denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Lindgren* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad bankoutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 42 punkten 38, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes den vid punkten avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes omröstningen på det sätt, att efter särskilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositionen, reste sig från sina platser; och befanns därvid, att flertalet röstade för ja-propositionen.

Punkterna 39—44.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande bankoutskottets utlåtande nr 43, i anledning av vissa framställningar angående pensioner och understöd, att utgå av affärsdrivande verks medel m. m.

Punkterna 1—3.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 4.

I motion II: 262 hade herr *Persson* i Tidaholm hemställt, att riksdagen måtte besluta att bevilja förra städerskan Karolina Josefina Vilhelmina Skoglund, Tidaholm, en årlig pension till det belopp som kunde anses skäligt.

*Om pension
åt f. städers-
skan Karolina
Josefina
Vilhelmina
Skoglund.*

Utskottet hade i den nu förevarande punkten på återopade grunder hemställt, att ifrågavarande motion II: 262 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Enligt en vid punkten avgiven reservation hade herrar *Akerberg*, *Ström* i Lidköping, *Bäcklund*, *Paulsen*, *Andersson* i Falkenberg och *Severin* ansett, att utskottets yttrande bort hava den lydelse, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa, att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 262, måtte medgiva, att förra städerskan vid Tidaholms postkontor Karolina Josefina Vilhelmina Skoglund finge från och med den 1 januari 1934 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå av postmedel.

Herr Akerberg: Här föreligger ett fall, som är fullständigt likartat med de båda föregående vi upptagit till debatt, och egentligen är det en inkonsekvens av utskottets majoritet, att den inte har tillstyrkt bifall även till denna framställning. Jag kan inte förstå annat än att anledningen härtill har varit, att framställningen här grundar sig på en motion och inte på en kungl. proposition, men fallen äro fullständigt analoga. Ja, man skulle till och med kunna säga, om man ställer sig på den ståndpunkt, som herr *Lindgren* intagit i de båda föregående frågorna, att det finns starkare skäl för den föreliggande framställningen än för de båda föregående. Städerskan Skoglund har visserligen arbetat endast i 16 år, men hon har hela tiden varit direkt anställd vid postkontoret i Tidaholm.

Jag anser, att kammaren, då den bifallit de båda närmast föregående framställningar, varom diskussion uppstått, inte heller kan säga nej till denna, varför jag yrkar bifall till den vid punkten fogade reservationen.

Herr Berling: Utskottets ordförande framhöll, att det var en inkonsekvens av utskottet, att det inte hade tillstyrkt motionen. Jag ber att få instämma häruti, och samtidigt vill jag också säga, att det är en ren tillfällighet, att det inte blivit majoritet inom utskottet för motionärernas förslag. Hade jag haft tillfälle att närvara vid voteringen inom utskottet, hade en sådan majoritet uppnåtts, och då hade reservanterna stått såsom majoritet i utskottet.

Jag vill lämna detta meddelande, samtidigt som jag yrkar bifall till reservationen.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen yttrade, att i avseende på den nu föredragna punkten endast yrkats, att det förslag skulle antagas, som innefattades i den vid punkten avgivna reservationen.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner, först på bifall till utskottets hemställan samt vidare enligt berörda yrkande; och förklarade herr talmannen, efter att hava upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Akerberg* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad bankoutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 43 punkten 4, röstar

Ja;

Om pension åt f. städerskan Karolina Josefine Vilhelmina Skoglund. (Forts.)

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid punkten avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo upplästs, verkställdes till en början omröstning på det sätt, att efter särskilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositionen, reste sig från sina platser.

Då herr talmannen fann tvekan kunna råda angående omröstningens resultat, verkställdes härefter votering medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 42;

Nej — 43.

Punkterna 5—18.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Anmälades och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 236, i anledning av vissa i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning i vad angår jordbruksärenden gjorda framställningar;

nr 237, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till avlöningsstat för rikets allmänna kartverk;

nr 238, i anledning av väckt motion om anslag för utredning och undersökning rörande vattenavledningen från Lyckebyåns övre vattenområde till och med Kyrkebysjön;

nr 239, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsbidrag för undersökning rörande Emåns reglering;

nr 240, i anledning av väckta motioner om anslag till fullständig undersökning rörande åtgärder mot Klarälvens skadeverkningar vid översvämningar; samt

nr 241, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa åtgärder på skogshushållningens område m. m.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 111, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till tilläggsstat för budgetåret 1933/1934, i vad den rör anslag till statliga och statskommunala reservarbeten samt till främjande av bostadsbyggande;

nr 112, i anledning av väckt motion angående fyra beställningshavares vid försvarsväsendet löneförmåner;

nr 113, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» jämte en i ämnet väckt motion; och

nr 114, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av gymnastiska centralinstitutet jämte i ämnet väckta motioner;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 41, i anledning av väckt motion om ändring av tulltaxans bestämmelser rörande vissa kemikalier;

nr 42, i anledning av väckt motion om tullfrihet för vissa slag av maskiner; och

nr 43, i anledning av väckt motion om ökat tullskydd för tackjärn och gjutgoods därav (icke smidbart); samt

första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtanden:

nr 6, i anledning av väckt motion om ökad användning av vedbränsle vid statens järnvägar; och

nr 8, i anledning av väckt motion om nedbringande av räntan å vissa lån från pensionsförsäkringsfonden.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.43 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 15 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 271, med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873; samt

nr 272, angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till talmannen i riksdagens 1. kammare.

Under hänvisning till närslutna läkarbetyg får jag vördsamt anhålla om ledighet tills vidare från riksdagsarbetet.

Stockholm den 13 maj 1934.

Erik Forssberg.

Att konsul *Erik Forssberg*, som lider av urinvägsinfektion, tills vidare är förhindrad att deltaga i riksdagsarbetet intygas.

Stockholm den 12 maj 1934.

H. C. Jacobæus.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, det i åberopade läkarintyget omförmälda hindret varade.

Vidare upplästes följande inkomna läkarintyg:

F. landshövding *S. H. Kvarnzelius* är på grund av sequelæ post gastritidem acutam hindrad att deltaga i riksdagsarbetet tiden 14 maj—21 maj 1934, var-der härmed intygat.

Stockholm den 14 maj 1934.

J. Tillgren,
leg. läk.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 233, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överförande från Aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 till riksgäldskontoret av belåningar av vissa engagemang;

nr 234, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt för Konungen att medgiva undantag från vissa stadganden angående bank-bolags inlåning; samt

nr 235, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tilläggspension åt vissa i statens tjänst anställda personer.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 242, till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverksproposition-
nen gjorda framställningar om anslag till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt till vägväsendet m. m.

Anmälades och godkändes konstitutionsutskottets förslag till riksdagens skri-
velse, nr 256, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riks-
dagen med förslag till ändrad lydelse av § 24 riksdagsordningen samt till lag
om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till
riksdagen.

Efter föredragning av ett från andra kammaren ankommet protokollsutdrag,
nr 508, med delgivning av nämnda kammares beslut över dess tredje tillfälliga
utskotts utlåtande nr 7, i anledning av väckt motion angående införande av
förhandlingsordning för statens tjänstemän, beslöt första kammaren hänvisa
detta ärende till sitt första tillfälliga utskott.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets
utlåtanden nr 111—114, bevillningsutskottets betänkanden nr 41—43 samt
första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtanden nr 6 och 8.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag ber
att få hemställa, herr talman, att kammaren måtte besluta, att statsutskottets
utlåtande nr 114 skall sättas först bland två gånger bordlagda ärenden på mor-
gondagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr
271 och 272 blevo desamma på begäran bordlagda.

Anmälades och bordlades

bevillningsutskottets betänkande nr 44, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 11 juni 1926 angående tillverkning och beskattning av brännvin, m. m., jämte i ämnet väckta motioner;

bankoutskottets memorial:

nr 44, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande punkten 21 av bankoutskottets utlåtande nr 42, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer; samt

nr 45, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande punkten 29 av bankoutskottets utlåtande nr 42, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer;

första lagutskottets utlåtande nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tillsättning av prästerliga tjänster ävensom i ämnet väckta motioner;

andra lagutskottets utlåtande nr 33, i anledning av väckt motion angående utredning om en modern hyreslagstiftning;

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 76, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom;

nr 77, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående domänverkets organisation jämte i ämnet väckta motioner;

nr 78, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under »Utgifter för kapitalökning» gjorda framställning om nedsättning av räntan för lån från vissa statens utlåningsfonder i vad rör jordbruksärenden jämte i ämnet väckta motioner;

nr 79, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande älgskadefonden m. m.;

nr 80, i anledning av väckta motioner om billigare djursjukvård;

nr 81, i anledning av väckt motion om återbetalning till Emanuel Persson, Gunnarn, av viss del av utav honom för inköpt virkespost erlagd köpeskillning;

nr 82, i anledning av väckt motion angående förbud mot användandet av vissa metoder vid fiske; samt

nr 83, i anledning av väckt motion angående förbättring av skyddet för jakt och fiske; ävensom

första kammarens andra tillfälliga utskotts memorial nr 7, angående ifrågasatt remiss till annat utskott av motionen I: 269, angående åtgärder i anledning av det s. k. bisysslesystemet vid statens verk och företag.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.10 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.